

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 365
din 18.07.2023

Dosar nr.: 1000/2020

Petiția nr.: 7936/14.12.2020

Petentă: [REDACTED]

Reclamat: [REDACTED]

Obiect: lezarea demnității femeilor și a persoanelor de etnie romă

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural al petentei

1. [REDACTED], Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, Bulevardul Expoziției nr. 30A, sector 1, București;

Numele și domiciliul reclamatului

2. [REDACTED]

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20 alin(4) din **O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

4. Părțile au fost citate în condițiile de pandemie. S-a invocat excepția lipsie calității procesuale active privind lezarea demnității persoanelor de etnie romă și privind o eventuală propagandă legionară.

5. Au fost comunicate petentei punctele de vedere ale reclamatului, fiind solicitate concluzii scrise.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

6. Petenta, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 7936/14.12.2020**, arată următoarele aspecte relevante:

- la data de 11.12.2020 reclamatul a făcut următoarele afirmații: „Vreți acum să mint și să închin elogii ipocrite A femeii spunând că ceea ce contează, în primul rând, în ochii bărbaților, este erudiția? Foarte bine! Eu nu pot să fac așa ceva!”, „Nu pot să spun că femeia excelează prin gândire logică, mai ales prin aptitudini filosofice. Îmi pare rău! Filosofie este un domeniu aflat aproape exclusiv în apanajul bărbaților.”, „Ceea ce înnobilează ambele părți este tocmai diferența dintre ele. În momentul în care șterg această diferență în numele unei fantasmagorice egalități, atunci perechea

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATAREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

dispare. Dispare în ceva uniform. Și atunci cele două sexe, în loc să fie complementare, devin două bucăți amorfice care se topesc una în alta. Fiecare are niște aptitudini și niște înzestrări pe care celălalt sex nu le are. Și atunci de ce să neg aceste diferențe? Pentru ce? Nu înțeleg! Ca să fiu pe plac lumii politice și a egalității cu orice preț? Nu pot!";

- reclamatul, într-un interviu prezentat pe Digi24, a afirmat că romii sunt, statistic, cei care cerșesc, fură și se prostituează în străinătate;
- la data de 07.12.2020 reclamatul a făcut propagandă legionară prin afirmația: „De murit murim cu toții. Nu e păcat să nu ne dăruim României?”;
- consideră că faptele lezează demnitatea femeilor și a persoanelor de etnie romă.

Susținerile reclamatului

7. Reclamatul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 8201/01.11.2021**, arată următoarele aspecte relevante:

- solicită clasarea petiției în lipsa domiciliului petentei;
- invocă excepția lipsei calității procesuale pasive;
- consideră că afirmațiile lui nu sunt misogine, fiind un admirator al femeilor;
- nu a făcut generalizări la adresa romilor, a invocat doar chestiuni statistice;
- nu a promovat ideologia legionară.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

8. La art. 5 **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor** stabilește: „petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa”. Totodată procedura definește și persoana interesată, prin art. 7: „persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) [organizație neguvernamentală] ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare”.

9. **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor** sta, la art. 11 alin. 1, prevede: „Petiția privind acte sau fapte de discriminare va cuprinde:

- a) numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, se va arăta domiciliul ales, unde urmează să i se facă toate comunicările privind soluționarea petiției;
- b) numele și calitatea celui care reprezintă partea, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional;
- c) obiectul petiției;
- d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază petiția;
- e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere;
- f) semnătura.”

10. **Codul civil**, la art. 196 alin. 1 prevede: „Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele și prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părți, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părții sau a reprezentantului acesteia este nulă. Dispozițiile art. 200 sunt aplicabile.”

11. **O.G. nr. 137/2000** definește discriminarea directă prin art. 2 alin. 1, care prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

12. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

13. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

14. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Mussele împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

15. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamantului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

16. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

17. Privind dreptul, Colegiul director se poate raporta la orice drept prevăzut de **O.G. nr. 137/2000**, de legislația națională respectiv de tratatele internaționale ratificate de România. CEDO, în cauza **Sejdić și Finci împotriva Bosniei și Herțegovinei**, 22

decembrie 2009, §53, arată că **Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului** acoperă patru cazuri, în particular când o persoană este discriminată

„i. în a se bucura de orice drept asigurat în mod specific unei persoane conform legislației naționale;

ii. în a se bucura de un drept care se poate deduce din obligația clară a unei autorități publice în temeiul legislației naționale;

iii. de către o autoritate publică în exercitarea puterii discreționare (spre exemplu acordarea unor subvenții);

iv. prin orice alt act sau omisiune de către o autoritate publică (spre exemplu comportamentul autorităților de impunere a respectării legii când controlează o rebeliune).”

18. În speță sunt relevante prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

19. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

20. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin

- existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
- calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

21. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

22. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

23. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

24. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indifferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele

morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);

e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);

f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);

h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);

i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);

j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);

k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea

este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42;

n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad

de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

25. Art. 30 al Constituției României care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

26. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

27. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

28. Colegiul director constată că reclamatul, politician, în decembrie 2020 a făcut următoarele afirmații în spațiul public: „Vreți acum să mint și să închin elogii iporcite femeii spunând că ceea ce contează, în primul rând, în ochii bărbaților, este erudiția? Foarte bine! Eu nu pot să fac așa ceva!”, „Nu pot să spun că femeia excelează prin gândire logică, mai ales prin aptitudini filosofice. Îmi pare rău! Filosofie este un domeniu aflat aproape exclusiv în apanajul bărbaților.”; „Ceea ce înobilează ambele părți este tocmai diferența dintre ele. În momentul în care șterg această diferență în numele unei fantasmagorice egalități, atunci perechea dispare. Dispare în ceva uniform. Și atunci cele două sexe, în loc să fie complementare, devin două bucăți amorfe care se topesc una în alta. Fiecare are niște aptitudini și niște înzestrări pe care celălalt sex nu le are. Și atunci de ce să neg aceste diferențe? Pentru ce? Nu înțeleg! Ca să fiu pe plac lumii politice și a egalității cu orice preț? Nu pot!”, romii sunt, statistic, cei care cerșesc, fură și se prostituează în străinătate; „De murit murim cu toții. Nu e păcat să nu ne dăruim României?”

29. Având în vedere că petenta a precizat domiciliul procedural, se respinge solicitarea de a clasa petiția pe motivul lipsei domiciliului petentei. În practică atât CNCD, cât și instanțele au considerat că domiciliul care trebuie arătat în petiție poate fi domiciliu procedural. Totodată nici **Codul civil** nu consideră lipsa domiciliului ca motiv pentru declararea nulității cererii de chemare în judecată.

30. Se respinge în parte excepția lipsei calității procesuale active a petentei. Ca femeie, profesoară universitară, are un interes legitim în combaterea unui discurs care consideră că femeile nu excelează prin gândire logică.

31. Se admite excepția lipsei calității procesuale active a petentei invocată din oficiu, având în vedere că petenta nu a dovedit un interes personal privind combaterea unor afirmații care ar putea fi rasiste sau care eventual ar promova o ideologie legionară.

32. Afirmațiile reclamatului care consideră că femeile, contrar bărbaților, sunt limitate în gândirea logică, nu poate exista o egalitate de gen reprezintă o diferențiere.

33. Această diferențiere se bazează pe criteriul sexului (genului).

34. Diferențierea este de natură să afecteze dreptul la demnitate al femeilor. Chiar dacă nu afirmă concret, crează idea că femeile, dacă sunt lipsite de logică, nu ar trebui să ocupe unele locuri de muncă unde este nevoie de logică, cum ar fi domeniul universitar, juridic sau medical. Până în secolul al XIX-lea, pe baza ideologiei diferenței sexelor, chiar dacă s-a oferit șansa unei educații segregate pentru fete, ele nu învățau științe ci cum să gătească, cum să facă curățenie etc. Tot pe baza acestei ideologii femeile nu au avut drept de vot până în secolul al XX-lea (în Elveția chiar până în anii '70).

35. Afirmațiile analizate, reprezentând un comportament manifestat în public, sunt de

natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare îndreptate împotriva petentei pe criteriul sexului (genului).

36. Astfel faptele reclamatului reprezintă discriminare, întrucât a creat o deosebire pe criteriul sexului (genului) care a avut ca scop și efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

37. Astfel de afirmații, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare. În primul rând trebuie constatat faptul că în niciun caz soluționat de CEDO privind afirmații cu caracter misogin nu s-a acordat prioritate dreptului la libera exprimare.

38. În mod evident exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane. Afirmațiile care consideră că femeile sunt inferioare bărbaților din punctul de vedere al logicii evident nu contribuie la o dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, ci, din contră, promovează întoarcerea în timp la acele secole în care femeile erau lipsite de drepturi.

39. Toleranța și respectarea demnității umane constituind fundamentul democrației și societății pluraliste, este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță. Acest principiu este valabil și pentru oamenii din sfera politică. Chiar dacă libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni, libertatea discursului politic nu este absolută prin natura sa. Prin practică judecătoria CEDO au arătat că pentru afirmații care lezează demnitatea umană și politicienii pot fi condamnați penal (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979, **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004), ei nu beneficiază de impunitate. Mai mult, în unele situații nesancționarea politicienilor s-a constatat a fi o violare a drepturilor omului (**BUDINOVA și CHAPRAZOV împotriva BULGARIEI**, nr. 12567/13, 16 februarie 2021).

40. Colegiul director aplică amenda contravențională de 10.000 lei față de [REDACTAT] având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat o persoană, totodată a afectat un grup de persoane (toate femeile);
- b) afirmațiile misogine reprezintă o încălcare gravă a dreptului la demnitate;
- c) reclamatul a utilizat un limbaj discriminator în mod repetat;
- d) reclamatul este om politic, formator de opinie;
- e) reclamatul nu a mai fost sancționat anterior de CNCD.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Respinge solicitarea de a clasa petiția pe motivul lipsei domiciliului petentei conform art. 11 alin. 1 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor**,
2. Se respinge în parte excepția lipsei calității procesuale active a petentei (cu privire la afirmațiile care vizează femeile) conform art. 5 și 7 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor**,
3. Se admite excepția lipsei calității procesuale active a petentei cu privire la afirmațiile care vizează romii respectiv ar reprezenta un discurs legionar conform art. 5 și 7 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor**,
4. Faptele sesizate reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate conform art. 2 alin. 1 și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**;
5. Aplică amenda contravențională de 10.000 lei față de [REDACTED] conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;
6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Administrației Finantelor Publice Sector 4.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Administrația Finantelor Publice Sector 4, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru [REDACTED]

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru [REDACTED]

DIACONU ADRIAN – Membru [REDACTED]

GRAMA HORIA - Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂȚĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

Redactată și motivată: H.I.
Data redactării: 29.11.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Pagina 12 din 12

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro